

TERAŹNIEJSZA PRAWDA

i Zwiastun Chrystusowej Epifanii

„A gdy [Baranek] otworzył siódmą pieczęć ... ” „Aleście przystąpili do góry Syon i do miasta Boga żywego, do Jeruzalemu Niebieskiego (...) Patrzajcie, abyście nie gardzili Tym, Który mówi (...): Jeszcze ja raz poruszę nie tylko ziemią, ale i niebem (...) Przeważając Królestwo nie chwiejące się, miejmy łaskę, przez którą służymy przyjemnie Bogu z bojaźnią i uczciwością. ” „ ... Chrystus przyszedłszy Najwyższy Kapłan (...) Przez większy i doskonalszy przybytek, (...) Znalazłszy wieczne odkupienie. ” — Obj. 8:1; Żyd. 12:22, 25, 26, 28; 9:11,12

TERAŹNIEJSZA PRAWDA

i

Zwiastun Chrystusowej Epifanii

PL ISSN 0239-4480

DWUMIESIĘCZNIK. Wydawany przez ŚWIECKI RUCH MISYJNY „EPIFANIA” w Warszawie. Redaktor: Bernard Hedman, Chester Springs, Pa. 19425, USA. Redaktor odpowiedzialny w Polsce: Piotr Woźnicki, skrytka pocztowa nr 102, 00-961 WARSZAWA 42.

CO JEST TREŚCIĄ TEGO NUMERU ?

Głównym zadaniem chrześcijanina jest wzrastanie w łasce. Temu właśnie poświęcony jest obecny numer. Artykuł pierwszy, „Wzrost w ocenie doskonałego prawa” (zaczepnięty z VI tomu, Nowe Stworzenie), jest klasycznym przykładem niezrównanego stylu br. Russella. Artykuł ten w ciągu dziesięcioleci pomógł wielu.

Jak na to wskazuje okładka, pamiętamy szczególnie o służbie br. Pawła S.L. Johsona, którego zgon nastąpił w październiku 1950 roku (40 lat temu), lecz którego wpływ przetrwał do dziś, między innymi w jego pismach, w naszym drugim artykule „Wyjaśnienie łask charakteru”, w których jest przedstawiona *budowa* charakteru. Artykuł ten, w którym br. Johnson przeanalizował istotę łask i przedstawił je naukowo, wieńczy liczne jego prace.

Zamieszczone na końcu streszczenie i wykresy okażą się, mamy nadzieję, pomocne dla pamięci. Nie sugerujemy, że tylko sama znajomość łask i ich zawiła współzależność wytworzy Chrystuso-

„UMIĘJĘTNI I UTWIERDZENI W TERAŹNIEJSZEJ PRAWDZIE”

2 Piotra 1:12

DWUMIESIĘCZNIK

Listopad - Grudzień, 1991.....Nr 419

Spis Treści

Wzrost w ocenie doskonałego prawa	str. 83
Miłujcie swych nieprzyjaciół	84
„Wszystko wykonawszy ostać się”	84
Objaśnienie łask charakteru	85
Wykresy łask	88
Tabela 1. Zestawienie przymiotów i łask	90
Tabela 2. Przymioty charakteru	91
Tabela 3. Uczucia samolubne	92
Tabela 4. Uczucia społeczne	94
Tabela 5. Trzeciorzędne łaski	95
Tabela 6. Zdolności artystyczne i intelektualne	96

„OCZEKUJĄC ONEJ BŁOGOSŁAWIONEJ NADZIEI
I EPIFANICZNEJ CHWAŁY WIELKIEGO BOGA
I ZBAWICIELA NASZEGO JEZUSA CHRYSZTUSA”

Tytus 2:13

wy charakter. To jest dziełem Ducha Świętego połączonych z poświęconym sercem. Modlimy się, aby to przedstawienie w rozsądny sposób pomogło uzupełnić nasz rozwój.

WZROST W OCENIE DOSKONAŁEGO PRAWA

[Przedrukowane z VI tomu Wykładów Pisma Św., str.450—458, napisanego przez pastora Ch.T. Russella, z dodaniem niektórych podtytułów].

Chociaż prawo miłości było podstawą naszego przymierza z Panem, pod którym staliśmy się Nowymi Stworzeniami, to jednak początkowo nie rozumieliśmy w pełni tego prawa. Od tego czasu jesteśmy w szkole Chrystusowej, ucząc się prawdziwego znaczenia miłości w jej pełni i zupełności, w wzrastaniu w łasce i znajomości, dodając do naszej wiary różne elementy i cechy miłości jak łagodność, cierpliwość, braterską uprzejmość itp. Jesteśmy próbowani na punkcie miłości, a nasz końcowy egzamin będzie szczególnie dotyczył tej łaski. Godnymi uznania za Nowe Stworzenia, członków ciała

Chrystusowego, będą tylko ci, którzy osiągną doskonałą miłość - miłość ofiarnicza.

BIEG DO KRESU I STANIE PRZY NIM

W innej ilustracji Apostoł przedstawia nasze obecne doświadczenia jako bieg i napomina, abyśmy odłożyli wszelki ciężar i każdy napastujący nas grzech, każdą słabość ciała i każdą ziemską ambicję i abyśmy cierpliwie biegli do kresu przedstawionego w Ewangelii — abyśmy mogli biec do wyznaczonej mety i nagrody, a

wykonawszy wszystko stać wiernie u kresu, zupełni w Chrystusie (Filip.3:13,14; Żyd.12:1; Efez.6:13). To nasuwa nam na myśl bieżnię, z zaznaczonymi etapami — pierwszym, drugim, trzecim i czwartym oraz osaczenia, trudności, przeciwności i pokusy na drodze, jak również nas samych rozpoczynających ten bieg, pragnących osiągnąć cechę doskonałej miłości, wiedząc że jeśli jej nie zdobędziemy, nie będziemy kopiami drogiego Syna Bożego, a tym samym nie będziemy mogli zadowolić Boga w pełnym tego słowa znaczeniu i stać się współdziedzicami z Chrystusem w Królestwie.

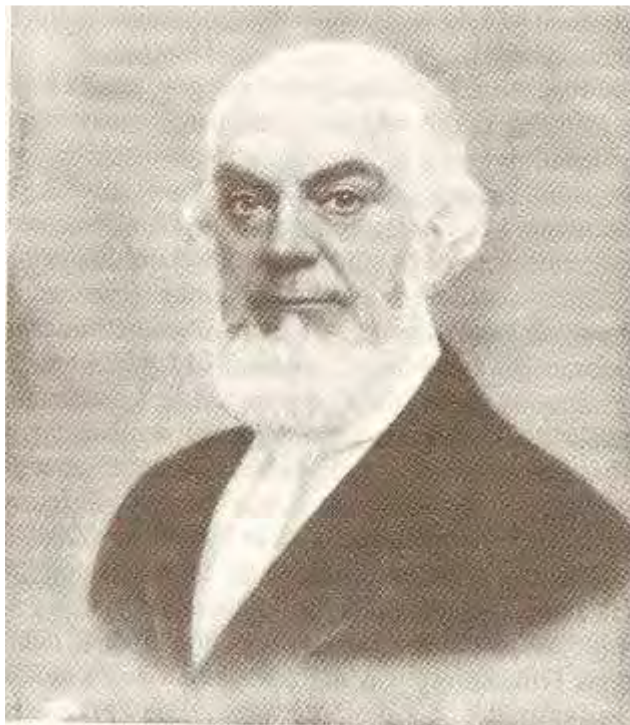
Całym tym biegiem jest miłość - od startu do mety. Gdy stajemy na starcie, czynimy to z pełną wdzięczności miłością do Boga za łaskę okazaną nam w Chrystusie w przebaczeniu' naszych grzechów. To jest właśnie obowiązkowa miłość, która początkowo prowadzi nas do przedstawienia naszych ciał jako żywych ofiar. Mówimy sobie, że jeśli Bóg uczyni! tak wiele dla nas, powinniśmy okazać naszą ocenę: Chrystus złożył za nas życie i my powinniśmy składać nasze za braci.

Ta należna, czyli obowiązkowa, miłość jest zupełnie właściwą, rozsądną i prawdziwą, ale nie wystarczającą. Musi ona z kolei nas poprowadzić do jeszcze wyższego rodzaju miłości, i gdy już dobiegniemy do końca pierwszego etapu, wciąż jeszcze będziemy posiadać miłość obowiązkową, lecz prócz niej osiągnęliśmy też miłość oceniającą. Uczymy się lepiej oceniać Boską miłość — dostrzegać to, że miłość Boga nie była w najmniejszym stopniu samolubną, lecz wypływa ona z Jego wspaniałego, szlachetnego charakteru. Zaczynamy nieco oceniać Boską sprawiedliwość, mądrość, moc i miłość, i w miarę jak dostrzegamy te zalety naszego Stwórcy zaczynamy je miłować, i od tego momentu praktykować sprawiedliwość nie tylko dlatego, że jest naszym obowiązkiem, lecz dlatego, że ją miłujemy.

Biegając dalej w tym wyścigu, osiągamy drugi etap i stwierdzamy, że do tego czasu nauczyliśmy się nie tylko miłować sprawiedliwość, lecz odpowiednio uczymy się nienawidzić grzech i w naszych sercach odkrywamy rosnące zrozumienie dla Boskiego planu odsunięcia wielkiej fali grzechu, jaka załała świat, przynosząc wraz z sobą karę śmierci. Ten drugi etap wzbudza w nas energię, „ożywienie”, aktywność w kierunku sprawiedliwości, a przeciwko grzechowi.

ETAP TRZECI

Nasza miłość wzrasta, a my biegniemy dalej do etapu trzeciego. Nim go osiągniemy, nasza miłość obowiązkowa wraz z miłością do zasad sprawiedliwości nie tylko obejmie Boski charakter i skieruje się przeciwko każdej złej rzeczy przynoszącej szkodę ludzkości oraz będącej w sprzeczności z Boskim charakterem i planem. Na tym etapie osiągamy stan głębokiego współczucia dla innych - zaczynamy dzielić Boskie uczucia nie tylko w

PASTOR CH. T. RUSSELL

w przeciwstawianiu się grzechowi, lecz także w miłości i wzajemnym zrozumieniu się z tymi wszystkimi, którzy szukają drogi sprawiedliwości i świętości. W tym czasie jesteśmy w stanie widzieć braci w nieco innym świetle niż dotychczas. Możemy ujrzeć ich jako Nowe Stworzenia i dostrzec różnicę między nimi a ich śmiertelnymi ciałami, których niedoskonałości są dla nas oczywiste. Uczymy się kochać braci jako Nowe Stworzenia i współczuć z nimi w ich różnych słabościach, niewłaściwych sądach ich ciała itp. Nasza miłość cło nich staje się tak żarliwą, że znajdujemy przyjemność w oddawaniu za nich naszego życia - każdego dnia i każdej godziny poświęcając nasze ziemskie interesy, przyjemności i wygody, oddajemy nasz własny czas, wpływy i wszystko inne, by im służyć i pomagać.

ETAP CZWARTY

Nadal zdążamy do kresu zgodnie z wytycznymi, ponieważ jest jeszcze wyższa miłość, którą musimy osiągnąć — czwarty i ostatni etap — metę i nagrodę. Jaka to jest miłość? Czy może być ona większa niż ofiarnicza miłość do braci w pełnym oddaniu się Bogu, zasadam sprawiedliwości i miłości? Odpowiadamy, że jeszcze większą miłością jest ten rodzaj miłości, na którą wskazał nasz Pan, gdy powiedział, że musimy nauczyć się miłować także naszych nieprzyjaciół. „Bóg tak umiłował świat”, gdy my z powodu naszych złych uczynków byliśmy jeszcze nieprzyjaciółmi i obcymi Bogu. On dał za nas swego Jednorodzonego Syna, wtedy gdy my jeszcze byliśmy grzesznikami. Takie jest właśnie kryterium doskonałej miłości i nie może nam jej zabraknąć. Każdy, kto chciałby być przyjęty przez Pana jako członek klasy

Nowych Stworzeń w chwale, musi osiągnąć tę miłość do nieprzyjaciół.

Nie znaczy to, że ma on kochać wrogów tak jak kocha braci, ponieważ nie taki wzór jest nam wystawiony -Bóg nie miłuje tak swych nieprzyjaciół, jak swych synów i przyjaciół; Jezus też nie kochał swych wrogów tak, jak swych uczniów. Lecz Bóg kochał swych nieprzyjaciół w taki sposób, że był gotów i skłonny zrobić dla nich to, co sprawiedliwie mogło być zrobione; Jezus też kochał swych nieprzyjaciół tak, że bardzo chętnie czynił im dobrze; nie żywi On wrogości ani urazy za ich nienawiść, lecz jest gotowy w słusznym czasie wylać na nich błogosławieństwa Tysiąclecia, by mogli dojść do poznania prawdy, i by nawet ci, którzy Go przebili, mogli spojrzeć na Niego i zapłakać, gdy Bóg we właściwym czasie wyleje na nich ducha łaski i modlitw (Zach.12: 10). Musimy mieć taką miłość do nieprzyjaciół, jaką nasz Pan opisuje, mówiąc: „Miłujcie nieprzyjacioły wasze; błogosławcie tym, którzy was przeklinają; dobrze czyńcie tym, którzy was mają w nienawiści, i módlcie się za tymi, którzy wam złość wyrządzają i prześladują was” (Mat.5:44). Nie pozwólmy na to, by jakakolwiek gorycz, wrogość czy uraza zamieszkały w naszych sercach. Muszą one być tak pełne miłości, żeby nawet wróg nie mógł wzbudzić w nich złych i złośliwych uczuć.

Jakaż nieskwapliwość i braterska uprzejmość kryje się w tak rozwiniętym charakterze, który nie znajduje niczego, nawet u wroga, co mogłoby pobudzić go do złośliwości, nienawiści i walki!

MIŁUJCIE SWYCH NIEPRZYJACIÓŁ

Jakaż nieskwapliwość i braterska uprzejmość kryje się w tak rozwiniętym charakterze, który nie znajduje niczego, nawet u wroga, co mogłoby pobudzić go do złośliwości, nienawiści i walki! To jest właśnie ten kres, do którego jako Nowe Stworzenia mamy biec. Wyznaliśmy ocenę tego ducha miłości, wyznaliśmy oddanie dla niego; zgodnie z jego zasadami poświęciliśmy nasze życie, a teraz jesteśmy próbowani, by przekonać się do jakiego stopnia nasze wyznania były prawdziwe. Pan łaskawie daje nam czas, abyśmy biegli w tym wyścigu i rozwinięli charakter. „Onci zaiste zna, cośmy za ulepienie; pamięta, żeśmy prochem”. Niemniej jednak bardzo ważnym jest podporządkowanie się tym zarządzeniom, jeśli jako członkowie Nowego Stworzenia chcemy być współdziedzicami z drogim Synem Boga.

Pan Jezus, wódz naszego zbawienia, nie potrzebował brać udziału w tym biegu; nie potrzebował rozwijać tych różnych cech miłości, ponieważ będąc doskonałym miał je doskonałe już na początku swej drogi życiowej. Jego próby polegały na tym, czy wytrwale będzie stał przy

tych zasadach, czy nadal najwyższą miłością będzie kochał Boga i sprawiedliwość, czy nadal będzie miłował braci tak, by złożyć za nich życie, i czy nadal będzie tak miłował swoich nieprzyjaciół, by z radością czynić im dobrze — czy nie odstąpi od standardu doskonałej miłości. Wiemy, w jaki sposób zmanifestował wierność miłości we wszystkich jej stopniach, kładąc życie nie tylko za przyjaciół, lecz również za swoich wrogów, którzy Go ukrzyżowali. To doświadczenie musi dotyczyć także nas. W sercach musimy osiągnąć poziom doskonałej miłości, chociaż w ciałach nie zawsze możemy być zdolni do pełnego wyrażania uczuć naszych serc.

Niektórzy mogą przebyć tę drogę bardzo szybko i, mijając kolejno poszczególne jej etapy, prędko osiągają stan doskonałej miłości. Inni, o mniejszej gorliwości lub z mniejszą uwagą spoglądający na Sprawcę naszej wiary, czynią mniejsze postępy w tym biegu i przez lata zadowolają się miłością obowiązkową lub, być może, kierują się nieco większą miłością do Boskiego charakteru i zasad sprawiedliwości. Na podkreślenie zasługuje fakt, że tylko nieliczni zrobili więcej, aby osiągnąć dalszą miłość do braci, co pozwala im radować się w samozaparcu, jeśli tym samym mogą służyć domownikom wiary. Jeszcze mniejsza liczba osiągnęła stan doskonałej miłości — miłości do nieprzyjaciół, która nie tylko powstrzymuje od wyrządzania im krzywdy słowem lub czynem, lecz ponadto cieszy się z ich błogosławieństw. Jeśli Pan był bardzo cierpliwy dla nas, udzielając nam licznych sposobności osiągnięcia tego „kresu”, powinniśmy cieszyć się z Jego współczucia i tym energiczniej starać się biec do „kresu ku zakładowi”, pamiętając, że czas jest krótki, i że tylko taki rodzaj doskonałej miłości w Nowym Stworzeniu będzie przyjęty przez Boga.

Tak jak nasz Pan był wypróbowany u „kresu” doskonałej miłości, tak wszyscy będziemy wypróbowani po jego osiągnięciu. Nie powinniśmy zatem czekać z osiągnięciem tej mety do ostatniej chwili naszego życia, lecz uczynić to tak szybko jak to jest możliwe. Szybkość dochodzenia do tego celu będzie dla Boga i braci miarą naszej gorliwości i miłości.

„WSZYSTKO WYKONAWSZY, OSTAĆ SIĘ”

Słowa Apostoła: „wszystko wykonawszy ostać się” (Efez. 6:13) oznaczają, że gdy osiągniemy już „kres” doskonałej miłości, nadal przechodzić będziemy przez wiele prób - prób wiary, cierpliwości i różnych elementów miłości. Świat nie jest przyjacielem tej łaski, nie pomaga nam na drodze we właściwym kierunku. Szatan jest wciąż naszym przeciwnikiem, będącym w stanie wzniecić liczne przeciwności, by zepchnąć nas z osiągniętego stanowiska. To właśnie jest naszą próbą. Musimy trzymać mocno to wszystko, co uzyskaliśmy; musimy „biec do kresu” aż zapłacimy cenę naszego ziemskiego życia, kładąc je w służbie Bogu dla braci i

czynieniu dobrze wszystkim ludziom w miarę naszych możliwości. „Wierny jest ten, który was powołał”, który obiecuje nam wsparcie i wszelką niezbędną pomoc na tej drodze. Jego łaska jest dla nas wystarczająca (1 Tes. 5:24; 2 Kor. 12:9).

Jak już zauważyliśmy, to prawo miłości jest również prawem anielskich synów Boga, a ich posłuszeństwo Boskiej woli i ich wzajemna harmonia są na nim oparte. Chociaż w wieku Tysiąclecia na ludzkość zostaną nałożone prawa i ustawy, przepisy i nakazy, by doprowadzić ją do błogosławionych warunków królestwa Tysiąclecia, to jednakże ci, którzy przy końcu wieku zostaną uznani za godnych *wiecznego życia* z pewnością dojdą do czegoś więcej niż tylko posłuszeństwa prawom i wymogom: będą mieli wypisane na swych sercach pierwotne prawo Boga, posłuszeństwo, i prawo miłości, które jest częścią Boskiego charakteru.

Ci przywróceniu do pierwotnego stanu synowie Boga na poziomie ludzkiego bytu, którzy wówczas zostaną przez Niego przyjęci, będą mieli również tego ducha miłości, bez którego nie mogliby być przyjemnymi Bogu, ponieważ szuka On takich, którzy by Go chwalił w duchu i w prawdzie. Widzimy zatem, że chociaż niebiosa i ziemia muszą podlegać jakiemuś prawu i być mu posłuszni, to jednak Boski standard posłuszeństwa tak dalece przewyższa nasze ziemskie niedoskonałe pojęcia i *wzorze*, że to jedno słowo, Miłość, wyraża całe Boskie prawo, któremu poddani będą Jego wszyscy synowie na każdym poziomie istnienia. Jakże wspaniałym i chwalebny jest charakter i plan naszego Boga! Wypełnieniem tego prawa jest miłość, i my nie możemy wyobrazić sobie żadnego innego wznioślejszego prawa.

OBJAŚNIENIE ŁASK CHARAKTERU

Ponieważ rozwijanie charakteru jest tym jedynym najważniejszym zadaniem na drodze chrześcijanina, wskazane jest, abyśmy odkryli na jakim wzorze powinniśmy opierać nasze codzienne postępowanie. Doskonałym wzorem jest oczywiście Chrystus. Nie możemy jednak zacząć rozwijać podobieństwa Chrystusowego do takiego stopnia, do jakiego byśmy chcieli; niemniej jednak, zachęceni jesteśmy do upodobnienia naszych charakterów, tak blisko jak to jest możliwe, do danego nam przez Niego przykładu.

Pastor Russell poświęcił dużo miejsca i uwagi chrześcijańskim łaskom, zachęcając wszystkich braci do ich rozwijania. Brat Johnson, w czasie niemal pięćdziesięcioletniej służby braciom w prawdzie, dokonał dokładnej analizy łask chrześcijańskiego charakteru, ponieważ temat ten był bardzo bliski i drogi jego sercu. Jego artykuły mogą pomóc nam w rozwijaniu charakteru przez wyraźniejsze pokazanie licznych elementów tworzących charakter podobający się Bogu oraz przez wskazanie, jak zalety charakteru się objawiają, jak łączą się razem i jak mogą być praktykowane aż do wykrystalizowania.

W okresie paruzji br. Johnson na różnych konwencjach wygłosił serię trzynastu wykładów na temat rozwijania charakteru na podobieństwo Chrystusowe. Pierwszych dziesięć wykładów zostało opublikowanych w Sprawozdaniach konwencyjnych z 1912 roku pod tytułem „Metody rozwijania podobieństwa charakteru Chrystusowego”. W każdym z trzech kolejnych lat pojawiał się nowy wykład na temat różnych zarysów podobieństwa Chrystusowego. Te trzy wykłady zostały wydane oddzielnie w Sprawozdaniach konwencyjnych wiatach 1913, 1914 i 1915.

Poza tym brat Johnson obszernie pisał na temat chrześcijańskich łask, np. w E1 — Bóg, E12 — Biblia i E15 — Chrystus — Duch — Przymierza. Pisał także pojedyncze artykuły na temat przymiotów Boskiego charakteru,

PASTOR PAUL S. L. JOHNSON wyższych pierwszorzędných łask, wszystkich samolubnych niższych pierwszorzędných łask, większości odpowiadających im łask drugorzędnych i większości łask trzeciorzędnych. Jego rozważania na temat łask charakteru wypełniłyby dwie lub trzy książki; są to doskonałe

i dobrze przemyślane opisy. Wiele z tych artykułów, oprócz tego, że pojawiły się w wymienionych wyżej książkach, można również znaleźć w PT przy pomocy tematycznych indeksów.

WYJAŚNIENIE SŁOWA „ŁASKI”

Pewne wyjaśnienia na temat łask byłyby tu potrzebne. Słowo to wyraża pojęcie o przyciągających, ujmujących, przyjemnych i dostrzegalnych zaletach serca i umysłu. Biblia używa różnych określeń dla oddania zamierzonego znaczenia słowa „łaska”. Liczba mnoga nie występuje w Biblii, co może zaskoczyć wielu, ponieważ my używamy jej tak często dla oddania myśli biblijnej. Pojawia się jednak w Biblii liczba pojedyncza rzeczownika „łaska”, zawierająca w sobie znaczenie łask (Efez.4:29; Kol. 3:16; 4:6; Żyd. 12: 28; 13:9; 2 Piotra 3:18; Juda 4).

Są w Biblii i inne wyrażenia obejmujące to, co rozumiemy przez słowo „łaski”. Jednym z nich jest słowo owoc (Mat.7:17; 13:8,23; Jan 15:2,8; Gal.5:22; Żyd. 12:11; Jak.3:18; Obj.22:2), które użyte jest w liczbie mnogiej w rozumieniu łask (2 Kor.9:10; Filip. 1:11; Jak.3:17). Biblia używa słowa *chwała* (oraz *chwały*) również w tym znaczeniu; Filip.4:8 [tu słowo „cnota” bardziej dotyczy zalet sprawiedliwości, a słowo „chwała” - łask miłości bezinteresownej]; Żyd. 13:15; 1 Piotra 1:7; Iz.60:6; 63:7; 1 Piotra 2:9). Podobnie używane jest w Biblii słowo „cnota” (Filip.4:8; 2 Piotra 1:3,5). Przysłówek cnotliwie również wyraża tę myśl (Przyp. 31: 29, w polskiej wersji - grzecznie). I tak słowo *chwała* jest także używane w znaczeniu łask - wzmocnionych, zrównoważonych i skryzalizowanych w doskonałym charakterze (Rzym.2:7,10; 3:23; 5:2; 6:4; 1 Kor. 11:7; 2Kor.3:18;4:6; 1 Tes.2:12; 2 Tes. 1:9; Żyd. 1:3; 2:7,9; 9:5; 1 Piotra 1:7; 4:14; 2 Piotra 1:3).

Łaski są zaletami charakteru i postępowania, które je zdobią, dodając im piękna, powabu i wdzięku. One nie tylko przejawiają się w naszym zewnętrznym postępowaniu, lecz również mają sferę działania w naszych motywach uzasadniających to, co robimy. A zatem przenikają one treść, motywy i sposób wyrażania naszego postępowania. Są one najważniejszym elementem podobieństwa Chrystusowego. By uzyskać życie wieczne, cała ludzka rodzina będzie musiała rozwinąć w sobie te łaski albo teraz, w tym życiu, albo przy końcu Pośredniczącego Panowania (choć nie wybrani nie będą tak surowo próbowani jak klasy wybrane, które, jak się spodziewamy, otrzymają niebiańskie dziedzictwo).

Główną z łask (zgodnie z oświadczeniem św. Pawła w 1 Kor. 13:13) jest Miłość; z miejsca, jakie przypisuje on miłości w tym rozdziale, wyraźnie wynika, iż należy uważać ją za wielką zbiornicę, z której wypływają niemal wszystkie pozostałe łaski. Ktoś, kto spodziewa się rozwinąć charakter bez miłości, buduje ze złych materiałów. Tak więc w sercu najpierw obecna musi być mi-

łość, a potem będziemy mogli rozwinąć z niej niemal każdą inną łaskę. Pozostałe wyższe pierwszorzędne łaski mogą być jednak rozwinięte niezależnie od miłości bezinteresownej, i zgodnie z oświadczeniem św. Piotra (2 Piotra 1:5-7) w rzeczywistości poprzedzają rozwinięcie miłości. Miłość wymaga ćwiczenia i w rozmaitych sytuacjach uzewnętrznia się na różne sposoby, a my musimy znaleźć się w tych sytuacjach, aby miłość mogła właściwie ukazać się w swoich różnych działaniach.

KLASYFIKACJA ŁASK

Wyższe Pierwszorzędne Łaski

Wyższe pierwszorzędne łaski są cechami charakteru rozwijanymi przez właściwe ćwiczenie religijnych organów naszego mózgu: duchowości, optymizmu, stanowczości, stałości, sumiennosci, życzliwości i czci. Działając oddzielnie lub w połączeniu zalety te rodzą wiarę, nadzieję, samokontrolę, cierpliwość, pobożność, miłość braterską i miłość bezinteresowną. Biblijna podstawa takiego ujęcia siedmiu wyższych pierwszorzędnych łask znajduje się w 2 Piotra 1:5-7.

Pierwszorzędny przymiot, czy łaska charakteru, jest wynikiem bezpośredniego działania jednego lub dwóch organów uczuciowych. Kilka z wyższych pierwszorzędnych łask (np. pobożność, miłość braterska i bezinteresowna) jest bezpośrednim rezultatem działania kilku wyższych organów uczuciowych. A zatem pobożność jest bezpośrednim wynikiem sumiennosci i czci, miłość braterska - sumiennosci i życzliwości, podczas gdy miłość bezinteresowna do Boga i Chrystusa jest z jednej strony bezpośrednim rezultatem oceny i sympatii, a z drugiej - wynikiem życzliwości; miłość bezinteresowna do człowieka z jednej strony jest rezultatem oceny i sympatii, a z drugiej - życzliwości.

Jedynymi organami uczuciowymi działającymi w wytwarzaniu wyższych pierwszorzędnych łask są wyższe organy uczuciowe. Niektóre z wyższych pierwszorzędnych łask są efektem bezpośredniego działania więcej niż jednego wyższego organu uczuciowego; niższe pierwszorzędne łaski są w każdym przypadku wynikiem działania tylko jednego niższego pierwszorzędного organu uczuciowego. Widzimy zatem, że ćwiczenie wyższych organów uczuciowych wytwarza wyższe pierwszorzędne łaski, a niższe organy uczuciowe - niższe pierwszorzędne łaski.

Niższe Pierwszorzędne Łaski

Człowiek był początkowo obrazem Boga i mimo upadku rodzaj ludzki nadal posiada wszystkie z pierwotnych organów uczuciowych, choć znacznie wypaczone. Człowiek ma głównie dwa rodzaje niższych organów uczuciowych: (1)samolubne i (2)społeczne, którymi posługują się niższe pierwszorzędne łaski. Bezpośrednie działanie niższych organów uczuciowych rozwija niższe pierwszorzędne zalety, łaski lub przymioty. Mówienie o rozwijaniu takich zalet dotyczy oczywiście Boskich

stworzeń, które są wolnymi moralnie istotami – aniołami i ludźmi

Stwórca „wbudował” te skłonności w naturalne doskonałe umysły Adama i Ewy (oraz Jezusa). W wyniku upadku wszyscy z nas, jako ich potomkowie, rodzimy się z niedoskonałymi zdolnościami w tym zakresie. Niemniej jednak łaski takie, oparte na tych naturalnych skłonnościach, pod kierunkiem dominujących łask i Ducha Świętego mogą być rozwinięte w życiu człowieka (spłodzeni z Ducha w tym życiu musieli rozwinąć doskonałe charaktery, aż do ich wykrywania).

Samolubne niższe pierwszorzędne łaski nie dlatego zostały nazwane „samolubnymi” jakoby były grzeszne, lecz w znaczeniu ich interesowania się sobą i z powodu, że działają by podtrzymać życie, bezpieczeństwo i dobre samopoczucie. Były one obecne w doskonałym, bezgrzesznym stanie. Słusznie mogą być nazwane samolubnymi, nie możemy jednak pozwolić im na pełną swobodę, ponieważ nadużyte, wypaczone, stałyby się niewłaściwie samolubnymi. Tak więc niekiedy musimy ograniczać ich tendencję do kierowania nami. Podobnie jest ze społecznymi niższymi pierwszorzędnymi łaskami; dotyczą one innych osób jako ich przedmiotów, np. miłości do współmałżonka, płci przeciwnej, rodziców, braci i sióstr itp.

Drugorzędne Łaski

Drugorzędne łaski rozwijają się w wyniku tłumienia przez wyższe pierwszorzędne łaski wysiłków niższych pierwszorzędnych organów uczuciowych wpływających na nasze postępowanie. Łaski te również dzielą się na dwa rodzaje, podobnie jak odpowiadające im niższe pierwszorzędne łaski, tzn. samolubne i społeczne. A zatem, jeśli nasza wiara, nadzieja, samokontrola, cierpliwość, pobożność, miłość braterska i bezinteresowna - wyższe pierwszorzędne łaski — tłumią wysiłki np. umiłowania spokoju dążącego do panowania nad nami, wówczas wynikiem jest pracowitość (łaska drugorzędna); jeśli tłumią wysiłki aprobaty, by zapanować nad nami, wtedy wynikiem jest skromność (drugorzędna łaska).

W ten sam sposób pokora wiąże się z samooceną, ponieważ jeśli nasze wyższe pierwszorzędne łaski tłumią wysiłki samooceny do władzy nad nami, wynikiem jest pokora, która nie jest rezultatem działania samooceny, lecz efektem tłumienia (przez wyższe pierwszorzędne łaski) wysiłków samooceny do panowania nad nami.

Tak więc wyższe i niższe pierwszorzędne łaski w istocie swej są pozytywne (tzn. bezpośrednim wyrazem działania wyższych i niższych organów uczuciowych), natomiast łaski drugorzędne są negatywne (tzn. pośrednim wyrazem wyższych pierwszorzędnych łask tłumiących wysiłki niższych organów uczuciowych do panowania nad nami).

Trzeciorzędne (Złożone) Łaski

Podział łask na pierwszorzędne, drugorzędne i trzeciorzędne nie jest podziałem biblijnym. Jest on raczej

oparty na budowie i funkcji organu naszego mózgu. Nie powinniśmy na podstawie tych określeń rozumieć, że trzeciorzędne łaski są mniej ważne od drugorzędnych. Chociaż wyższe pierwszorzędne łaski są najważniejsze, błędnym byłoby twierdzenie, że łaski drugorzędne są ważniejsze od trzeciorzędnych. Z wyjątkiem wyższych pierwszorzędnych łask, kolejności liczbowej podziałów nie należy utożsamiać ze znaczeniem odpowiednich łask. Łaski trzeciorzędne rozwijane są z reguły jako ostatnie (choć istnieją wyjątki).

Łaski trzeciorzędne (inaczej złożone) są albo wynikiem a) łączenia się wyższych pierwszorzędnych łask z drugorzędnymi, albo b) łączenia się wyższych pierwszorzędnych łask z niższymi pierwszorzędnymi i drugorzędnymi łaskami. Rozwój łaski trzeciorzędnej zawsze pociąga za sobą działanie, jednej lub kilku, wyższych pierwszorzędnych łask.

Wyższe pierwszorzędne łaski nie są wynikiem działania niższych pierwszorzędnych organów uczuciowych. Podobnie niższe pierwszorzędne łaski nie są rezultatem działania wyższych organów uczuciowych. Zawsze wtedy, gdy efekty - łaski -jednego lub dwóch takich organów łączą się z jedną lub kilkoma drugorzędnymi łaskami, powstaje łaska trzeciorzędna, a zatem łaska złożona.

Na przykład, cichość jest łaską trzeciorzędną, a rozwijana w stosunku do Boga stanowi połączenie 1) wyższych łask wiary, samokontroli, cierpliwości, pobożności i miłości bezinteresownej (z jednej strony) 2) drugorzędnymi łaskami pokory, nieskwapliwości i pobłażliwości (z drugiej strony), wraz z łagodną uległością serca i umysłu, ponieważ w praktykowaniu cichości wobec Boga łączy się 8 wyżej wymienionych łask, z których 5 wyższych pierwszorzędnych zdobywa przewagę nad 3 drugorzędnymi w łagodnej uległości serca i umysłu (co właśnie w Biblii oznacza cichość). W stosunku do człowieka cichość jest połączeniem samokontroli, cierpliwości, miłości braterskiej i bezinteresownej z wyżej wymienionymi 3 drugorzędnymi łaskami i łagodną uległością.

Zdolności Artystyczne I Umysłowe

Uczucia (lub zdolności) artystyczne i intelektualne również zostały omówione w pismach br. Johnsona. Są one obecnie w naturalnym umyśle i po poświęceniu zostają przyjęte jako pomocne do przyszłego rozwoju. Brat Johnson nie poświęcił jednak tym niższym zdolnościom tak wiele miejsca, jak wyższym moralnym i religijnym zaletom; wskazał jednak, że wszystkie uczucia mają być kierowane przez wyższe pierwszorzędne i dominujące łaski i im poddane.

W artykule pt. „Kierowanie ludzkimi uczuciami w ich naturalnym zastosowaniu” (PT 50,s. 119-125) br. Johnson podał pewne przykłady: Niejeden sługa Boży dla rozładowania napięcia musiał uciekać się do wesołości (humoru), tak wyjaśniając swoje postępowanie: „Gdybym w ogóle nie korzystał z dobrego humoru, nie mógłbym wykonać mojej pracy; muszę mieć jakieś ujęcie;

napór moich ciężarów jest tak duży, że gdybym nie miał jakiegoś sposobu ulżenia sobie, zostałbym pokonany; nie mógłbym zachować odpowiedniego usposobienia w wykonywaniu mojej pracy”. W ten sposób, gdy napięcie staje się bardzo trudne do zniesienia, rozładowaniem może być dobry humor czy jakiegokolwiek inne doznanie artystyczne.

Nasze zamiłowanie do przyrody i sztuki może przyczyniać się do podnoszenia naturalnego poczucia piękna naszych rodzin. Poczucie humoru i zgodliwe usposobienie w wielu przypadkach przyczynia się do rodzinnej miłości i pokoju. Przyjemna muzyka, wokalna lub instrumentalna, może być sposobem uczynienia domowego życia lepszym pod wieloma względami. Umiłowanie przez nas przyrody i sztuki może także służyć naszym pracodawcom przez umożliwienie nam wykonywania pracy z większą wprawą, przynosząca, im większe zyski, a jeśli jesteśmy pracodawcami posługującymi się różnymi elementami przyrody i sztuki, by pomóc naszym pracownikom, wyświadczamy im więcej sprawiedliwości niż gdybyśmy zaniechali takiego postępowania.

Ilu pracodawców dzięki uprzejmości dla swoich pracowników wytwarza u nich właściwe uczucia, jak bardzo pracownicy wspomagają dzięki temu interesy pracodawcy, np. urzędnicy dzięki uprzejmości wobec klientów mogą okazać się o wiele bardziej przydatnymi dla pracodawców. Niekiedy dzięki poczuciu humoru pracodawca może powstrzymać niezadowolenie pracowników, a właściwie użyty dowcip pracownika może często służyć interesom pracodawcy. Ludzka wiedza, szczególnie zawodowa, może przynosić wspaniałe rezultaty zarówno pracownikowi, jak i pracodawcy.

Tak więc każdy z nas dzięki doznaniom artystycznym najbardziej stosownym dla danego przypadku, może umniejszyć moc napięcia. Z własnego doświadczenia każdy pozna, które przeżycia najbardziej odpowiadają jego potrzebom. Taka ucieczka do artystycznych uczuć niekiedy wybawi nas od grzechu, gdy pokusa może przekraczać nasze siły. „Nie dawajcie miejsca diabłu” (Efez.4:27). Naszym celem powinno być używanie artystycznych i intelektualnych uczuć w służbie najwyższego Boga!

WYKRESY ŁASK

Na kolejnych stronach przedstawiamy różne wykresy będące rozwinięciem licznych wzmianek Brata Johnsona na temat łask (ich przeciwieństw i wypaczeń). Wierzmy, iż pomogą one naszym czytelnikom w zrozumieniu tego tematu. Informacje wykorzystane w wykresach zostały zaczerpnięte z niemal 200 zapisków obejmujących setki stron publikowanych na przestrzeni lat. Nie uznaliśmy za praktyczne podawanie bibliografii. O ile to było możliwe, staraliśmy się używać definicji i terminów brata Johnsona. Wszędzie tam, gdzie dodaliśmy coś do wykresów, uważaliśmy, żeby się trzymać jego myśli w tym względzie.

Jeśli chodzi o przymioty charakteru i wyższe pierwszorzędne łaski, pozostajemy przy kolejności podanej w 2 Piotra 1:5—7. Pewną pomocą okaże się wyjaśnienie, dlaczego słowo cnota z w.5 jest zastąpione słowem nadzieja. Jest tak dlatego, że jądrem odwagi jest nadzieja. Nadzieja zwycięstwa jest głównym elementem odwagi żołnierza. W ten sposób 2 Piotra 1:5 zgadza się z oświadczeniem Pawła, że nadzieja jest jedną z trzech głównych łask (1 Kor. 13:13). W wersetach tych św. Piotr dzieli cztery atrybuty na siedem łask i nabywaną wartość umysłową — wiedzę. Słowami „wiera, cnota i umiejętność” (w.5) określa elementy, czyli składniki mądrości; w słowach „powściągliwość [samokontrola] i cierpliwość” (w.6) podaje elementy i składniki mocy

jako przymiotu charakteru, nie istoty; przez słowa „pobożność i braterska miłość” [miłość bliźniego, uprzejmość braterska] przedstawia elementy, czyli składniki sprawiedliwości; a przez słowo „łaska” podaje synonim miłości (bezinteresownej).

Tak więc siedem z tych zalet — wiara, nadzieja, powściągliwość, cierpliwość, pobożność, miłość braterska i łaska - jest łaskami, a jedna z nich — umiejętność — jest zdobyczą wiedzy umysłowej. Na pewno jest prawdą, że mądrość stanowi połączenie wiary, nadziei i wiedzy, ponieważ zaufanie do naszej wiedzy i nadzieja czynienia przez nią dobra jest właśnie tym, czym jest mądrość — ufnym, pełnym nadziei stosowaniem prawdy w planowaniu osiągnięcia dobrych wyników. Jest także prawdą, że powściągliwość i cierpliwość [wytrwałość, stałość] są składnikami i elementami mocy, jako przymiotu charakteru, tzn. siłą woli, w odróżnieniu od siły 1 mocy fizycznej, ponieważ siła woli to stanowczość [powściągliwość, samokontrola] i stałość [cierpliwość] w dobrym postępowaniu. Sprawiedliwość z jednej strony składa się oczywiście z najwyższej miłości do Boga [pobożności], a z drugiej — z miłości do bliźniego jak do samego siebie [miłości braterskiej]. A zatem we fragmencie tym św. Piotr analizuje cztery przymioty Boskiego charakteru w ich elementach składowych, które muszą być w nas rozwinięte, jako nasze wyższe pierwszorzędne łaski.

Brat Johnson zmienił nieco układ innych łask, tak więc ich kolejność nie jest podana jako bezwzględna, ani według ich ważności. Jedni czytelnicy mogą nawet sądzić, iż jeszcze inna Saska, tutaj nie wymieniona, powinna być podana. Drudzy mogli zauważyć odmienne nazwy danej łaski (lub niełaski). Nazwy i definicje użyte na wykresach nie są jedynymi, jakie mogą być zastosowane, ale uznanymi za najlepsze w tym czasie; o ile to było możliwe, pozostają wierne komentarzom Brata Johnsona. Dla wielu łask poda! on krótsze i dłuższe definicje; wybraliśmy te, które były najczęściej używane lub łączyliśmy dwie lub więcej definicji (dla oszczędności miejsca). W niektórych takich przypadkach dołączyliśmy własne komentarze, nasze lub poprzednich wydawców, lub sięgnęliśmy do opisów brata Johnsona i podaliśmy definicje tam, gdzie on ich nie podał (zaznaczając je nawiasami, aby nie wprowadzać w błąd naszych czytelników).

LICZBA ŁASK I ZALET

Brat Johnson niekiedy podawał różne liczby poszczególnych rodzajów łask. Opieramy się na ostatnich informacjach, jakie podał i jakimi się posługiwał.

- 7 wyższych pierwszorzędnych łask,
- 10 samolubnych niższych pierwszorzędnych i 10 odpowiednich drugorzędnych łask,
- 7 społecznych niższych pierwszorzędnych i 7 odpowiednich drugorzędnych łask,
- 14 trzeciorzędnych łask,
- 7 zalet artystycznych i
- 14 zalet intelektualnych.

Brat Johnson czasami cytował pewną łaskę w jednej grupie, a czasami w drugiej. Dla przykładu w E1 „Bóg”, s. 274—281 traktuje bezstronność jako łaskę drugorzędną. Później zaliczył ją do łask trzeciorzędnych (E15 s.102, 544, 620); dlatego zaliczamy bezstronność do łask

W E1, s.232-244 (i innych miejscach), brat Johnson traktuje odpuszczenie jako oddzielną drugorzędną łaskę, lecz w PT '48, s.66 — jako pobłażliwość. Brat Johnson nie podaje odpowiedniej niższej pierwszorzędnej łaski dla odpuszczenia, lecz czasami przedstawia ją i łączy z pobłażliwością jako wynik agresywności. Gdyby jednak odpuszczenie uznać za jedną z drugorzędnych łask, ich liczba wyniosłaby jedenaście, a nie dziesięć, jak to brat Johnson kilkakrotnie oznajmiał. Albo odpuszczenie mogłoby być brane pod uwagę jako ogólna zaleta serca i umysłu, co ilustruje modlitwa Pańska (Mat.6:12). (Podajemy odpuszczenie jako ostatnią z drugorzędnych łask, oznaczając ją pojedynczą gwiazdką.)

Brat Johnson często łączył z sobą (z powodu ich

podobieństwa) domatorstwo i patriotyzm. Czynimy podobnie na naszych wykresach, by zachować ogólną liczbę siedmiu społecznych niższych pierwszorzędnych łask. Łaski drugorzędne, związane ze społecznymi niższymi pierwszorzędnymi łaskami, nie mają w Biblii ani w języku angielskim nazw (z wyjątkiem czystości, która jest wynikiem tłumienia wysiłków zmysłowości seksualnej do panowania nad nami). Chociaż nie mają nazw, drugorzędne łaski oczywiście powstają w wyniku tłumienia wysiłków do panowania nad nami przez każdą inną społeczną niższą pierwszorzędną łaskę, tzn. na skutek pozostawania przez nas martwymi dla ich dążeń do panowania. A zatem, gdy wysiłki miłości do męża, żony, rodziców, braci, sióstr, przyjaciół, sąsiadów, domatorstwa oraz patriotyzmu zmierzają do panowania nad nami, a my te wysiłki ograniczamy, to rozwijamy związaną z nimi, lecz nieco przeciwstawiającą się im (lecz nie przeciwną) łaskę, tzn. łaskę drugorzędną. Chociaż nie mamy dla każdej z nich nazwy, rozważenie faktu takiego tłumienia panowania nad nami pozwala uznać, że drugorzędne łaski rzeczywiście istnieją. Z powodu braku dla nich jednowyrazowych nazw dajemy teraz następującą: „pozostawanie martwymi dla ich wysiłków zmierzających do panowania nad nami”. Na wykresach używamy zatem określeń brata Johnsona z przedrostkiem „sub” (sub - pierwszy człon wyrazów złożonych, oznaczający zależność od kogoś, czegoś, położenie pod czymś, np. sublokator). Innym terminem używanym przez niego było „brak stronniczości” w stosunku do różnych osób, wobec których były uprawiane niższe społeczne pierwszorzędne łaski.

Brat Johnson najczęściej nie podawał definicji dla uczuć artystycznych i intelektualnych, lecz mówi! o niektórych z nich i kilkakrotnie zacytował ich liczbę ogólną. Przeszukaliśmy, zatem jego bibliotekę i wprowadziliśmy definicję do wykresów.

Ponieważ Brat Johnson tak często podkreślał kontrast i mówił o przeciwieństwach (o tym, czym dana rzecz nie jest), aby ułatwić nam zrozumienie strony konstruktywnej, dodaliśmy kolumny pokazujące braki oraz niełaski, czyli wypaczenia zalet (z wyjątkiem siedmiu artystycznych i czternastu umysłowych).

Dla większej przejrzystości rozpoczynamy od wykresu podającego tylko nazwy łask, po czym następuje ich rozwinięcie na pięciu następujących po sobie wykresach.

Jesteśmy wdzięczni za wysiłki kilku braci poniesione nad tym zestawieniem (po raz pierwszy na przestrzeni 70 lat), ponieważ wiele czasu spędzili na badaniu i rozszerzaniu go, składaniu do druku i projektowaniu, uzupełnianiu i korekcie, sprawdzaniu i przeglądaniu, a w końcu na produkcji nakładu. Ufamy, że ten numer będzie oddającym cześć Bogu hołdem dla Pośląńca Laodycejskiego i że zachęci on do dalszego studiowania oraz rozwijania chrześcijańskich łask.

Tabela 1. Zestawienie przymiotów i łask

4 PRZYMIOTY CHARAKTERU		7 WYŻSZYCH PIERWSZORZĘDNYCH ŁASK	
MĄDROŚĆ		< WIARA	
		< NADZIEJA	
MOC		< SAMOKONTROLA	
		< CIERPLIWOŚĆ	
SPRAWIEDLIWOŚĆ		< POBOŻNOŚĆ	
		< MIŁOŚĆ BRATERSKA	
MIŁOŚĆ		< MIŁOŚĆ BEZINTERESOWNA	

---

10 SAMOLUBNYCH NIŻSZYCH PIERWSZORZĘDNYCH łask	10 odpowiednich DRUGORZĘDNYCH łask	7 SPOŁECZNYCH NIŻSZYCH PIERWSZORZĘDNYCH łask	7 odpowiednich DRUGORZĘDNYCH łask
Samocena	Pokora	Miłość do płci przeciwnej . .	Czystość
Aprobata	Skromność	Małżeństwo lub	Submałżeństwo lub
Pokojowość	Pracowitość	Współmałżeństwo	Subwspółmałżeństwo
Żywotność	Samoofiara	Miłość rodzicielska	Submiłość rodzicielska
Ostrożność	Odwaga (dzielność)	Synostwo	Subsynostwo
Skrytość	Szczerłość	Braterskość	Subbraterskość
Prezorność	Szczodrość	Przyjacielskość	Subprzyjacielskość
Apetyt	Wstrzemięźliwość	Domatorstwo i	Subdomatorstwo i
Wojowniczość	Nieskwapliwość	Patriotyzm	Subpatriotyzm
Agresywność	Pobłażliwość		
-----	* Odpuszczenie		

---

14 TRZECIORZĘDNYCH (złożonych) łask

Cichość	Radość
Gorliwość	Uprzejmość
Umiarkowanie	Dobroć
Posłuszeństwo	Wierność
Cześć	Szczerłość
Zadowolenie	Miłosierdzie
Rezygnacja	Bezstronność

Tabela 2. Atrybuty i wyższe pierwszorzędne łaski

PRZYMIOTY CHARAKTERU	WYŻSZE PIERWSZORZĘDNE ŁASKI	ZDOLNOŚCI właściwie ćwiczone rozwijają łaski	BRAK ŁASKI Zaniedbywanie roz- wijania łaski	PRZESADZONE CECHY Dobre cechy wypaczo- ne do krańcowości
MADROŚĆ – ufne i pełne nadziei ko- rzystanie z prawdziwej wiedzy w planowaniu praktycznych rzeczy w zgodzie z mocą, spra- wiedliwością i miłością	WIARA Umysłowa ocena i poleganie sercem na Bogu i Chrystusie co do ich osób, charakteru, słowa i czynów NADZIEJA Pragnienie i oczekiwanie przyszłego dobra	Duchowość	Niewiara, niedowiarstwo, zwątpienie	Łatwowierność, przesady
MOC – siła charakteru ... która wykonuje nakazy mądrości, sprawied- liwości i miłości; siła woli	SAMOKONTROLA Siła charakteru, dzięki której przez stanowczość panujemy nad sobą w dobrym postępowaniu CIERPLIWOŚĆ Siła charakteru, dzięki której przez wytrwa- łość wśród radośnie znoszonych przeciwności idziemy do przodu i wzmacniamy samokon- trole w dobrym postępowaniu	Optymizm	Zniechęcenie, rozpacz, przygnębienie, beznadziejność	(Przesadne, nierealne nadzieje)
SPRAWIEDLIWOŚĆ – dobra wola, którą z obo- wiązku winni jesteśmy innym; miłość obo- wiązkowa	POBOŻNOŚĆ Dziękczynna dobra wola, oparta na sprawiedli- wej podstawie którą z obowiązku winni jeste- śmy Bogu i Chrystusowi za dobro MIŁOŚĆ BRATERSKA Dobra wola, którą z obowiązku jesteśmy winni bliźniemu MIŁOŚĆ BEZINTERESOWNA Dobra wola, która nie tylko z obowiązku, lecz i z umiłowania dobrych zasad... prze- jawia życzliwą jedność... ocenienie, współ- czucie lub litosć oraz ofiarnicza służbę	Stanowczość Stołość	Niezdycydowanie, uleganie wpływowi, zmienność, nie- stałość To samo jak wyżej oraz chwiejność, brak wytrwa- łości, stoniamy zapal	Zbytnia stanowczość, przesadna stałość, upór Nierozsądna i niebiblij- na wytrwałość
MIŁOŚĆ – przymiot niesamolubnej i bezinteresownej dobrej woli		Sumiennosc i cześć Sumiennosc i życzliwość	Bezbożność Brak braterskich uczuć, niechęć, zła wola wobec bliźniego	(Jedynie formalna pobożność, święto- szkostwo) Wymuszona, chorobliwa sumiennosc
		Ocenianie, wzajemne zrozumienie i życzliwość	Samolubstwo	Chwiejna miłość, nierozważny senty- mentalizm

Tabela 3. Uczucia Samolubne

SAMOLUBNE NIŻSZE PIERWSZORZĘDNE ŁASKI (powstające z właściwych uczuć samolubnych)	BRAKI ZDOLNOŚCI do rozwinięcia łaski (przykłady zachowań)
Samocena – szacunek, z jakim patrzy się na samego siebie, wartość myśli i uczucia przypisywana samemu sobie, ocena samego siebie	Brak wiary w siebie, zadowolenia z siebie i brak szacunku dla siebie (uważanie siebie za bezwartościowego, lekceważenie i niedocenywanie własnych możliwości)
Aprobata – pragnienie aprobaty innych osób, zrozumienia ... i dobrej opinii	Lekceważenie własnego oddziaływania na innych, brak reakcji na pochwały lub krytykę, ignorowanie złej opinii o sobie
Pokój – umiłowanie spokoju; odpoczynek serca i umysłu	Zamiłowanie do martwienia się, trosk, niepokoju, pośpiechu, niecierpliwości
Żywotność – umiłowanie życia	(Niedbanie o zachowanie życia, samobójstwo lub myśli o samobójstwie)
Ostrożność – unikanie niebezpieczeństw (lub zagrożeń); zabezpieczanie się przed nimi; umiłowanie bezpieczeństwa	Pochopność, lekkomyślność, nieuwaga, brak czujności, nierozwaga (popędliwość)
Skrytość – ukrywanie tego, co ujawnione okazałoby się szkodliwe i ujawnianie tylko tego, co sprzyja pomyślnej realizacji celów	Długi język, plotkowanie, nietakt, szorstkość, "nieść serce na dłoni" – (mówienie o wszystkim, co się wie lub zamierza zrobić)
Przezorność – gromadzenie i przechowywanie środków na obecne i przyszłe potrzeby nas samych, osób od nas zależnych i biednych	Marnotrawstwo, rozrzutność, (niedbanie o środki pieniężne; ekstrawagancja, nieprzygotowywanie i niezabezpieczanie się)
Apetyt – umiłowanie jedzenia i picia	(Brak chęci do jedzenia, ascetyzm, brak zainteresowania odpowiednią dietą)
Wojowniczość – walka za pomocą której chrześcijanin broni siebie (lub innych, lub zasad i rzeczy) przez odpieranie rzeczywistych i urojonych ataków; samoobrona	Tchórzostwo, "pokój za wszelką cenę", niedbanie o nic, unikanie konfliktów bez względu na poszanowanie dla dobrych zasad
Agresywność – realizowanie celów i planów aż do osiągnięcia pomyślnego rezultatu, pomimo związanych z tym przeszkód; niszczenie wszystkiego, co jest szkodliwe dla nas, naszych celów i planów	Uciekanie od pracy, walki i osiągnięć; (nieudolność, złe zarządzanie, nieumiejętność znoszenia trudów)

Tabela 3. (Uczucia samolubne cd.)

CECHY PRZESADZONE dobre cechy doprowadzone do krańcowości (przykłady zachowań)	DRUGORZĘDNE ŁASKI rozwijane przez tłumienie kontroli właściwych samolubnych uczuć
Pycha (egotyzm, wyniosłość, chętność, usprawiedliwianie siebie)	Pokora – trzeźwa i właściwa samoocena
Próżność, bezczelność, ostentacja, pompatyczność, rozgoryczenie krytyką	Skromność – cecha bezpretensjonalności, pozwala jącej myśleć i czuć skromnie, szczerze i powściągliwie, (prostota, niepopisywanie się)
Lenistwo, obojętność, fatalizm, niedostateczne lub bezcelowe wysiłki (niedbalstwo)	Pracowitość – (czynność) zaleta serca i umysłu, prowadząca do pożytecznej aktywności
Zachowanie życia za wszelką cenę (chorobliwy strach przed śmiercią)	Samoofiara – stałe poświęcenie ... i codzienne oddawanie Bogu wszystkiego co ludzkie (kładzenie życia w służbie)
Lęk, tchórzostwo, wyolbrzymianie niebezpieczeństw, ociąganie się, nieśmiałość, przerażenie, niezdecydowanie	Odwaga – (dzielność) trzeźwa, nieustraszona, odważna i niebacząca na siebie postawa umysłu, serca i woli w obliczu niebezpieczeństwa
Hipokryzja, kłamstwo, oszustwo, dwuznaczny język (falszywe przedstawianie)	Szczerość – (otwartość) właściwe i serdeczne wyrażanie myśli i motywów tego ... co powinno być wypowiedziane w istniejących warunkach
Chciwość, zachłanność, sknerstwo, skąpstwo, zaborczość, okpiwanie innych (oszukiwanie)	Szczodrość – wielkoduszność w pragnieniu widzenia innych w pomyślności i nieskąpienie w udzieleniu dóbr innym, szczególnie potrzebującym
Żarłoczność, pijaństwo (skłonność do niezrównoważonej diety)	Wstrzemięźliwość – właściwe przyjmowanie pokarmu i napoju dla zdobycia sił do wypełniania obowiązków w przynoszący Bogu chwałę sposób
Niezgoda, krytyka, złośliwość, gniew (walka, wojowniczość, kłótność)	Nieskwapliwość – cichy, spokojny, nie żywiący urazy i opanowany stan serca, umysłu i woli w warunkach prowadzących do naturalnego rozdrażnienia
Gniew, furia, okrucieństwo, wściekłość, złość, nieprzejednaność, mściwość, brak miłosierdzia	Pobłażliwość – zaleta umysłu, serca i woli, dzięki której odstepuje się od żywienia urazy za złe potraktowanie, bez uczucia mściwości
	Odpuszczenie – zaleta serca i umysłu, dzięki której odstepuje się od uczucia niezadowolenia lub urazy oraz od zastosowania kary za doznane zło, a w ich miejsce wprowadza zadowolenie i przyjazne uczucia wobec winnego i rezygnuje z jakiegokolwiek kary stosowanej za określone zło

Uwagi do tabel 3 i 4

W kolumnie 2 i 3 podajemy braki i przesadzone cechy dotyczące niższych pierwszorzędnych lask. Brat Johnson w kilku miejscach używał dla ich określenia także terminów "nie dopracowane" i "przesadzone". To samo możemy powiedzieć o laskach drugorzędnych. (Na przykład, pokora może być przesadzona do nadmiernej pokory. Nadużyta lub przesadzona pracowitość może doprowadzić do zajmowania się bezcelowymi rzeczami. Nieskwapliwość może być przesadzona i dozwalać na przedłużanie się wszelkich form zła.) Tak więc należy unikać niedopracowania lub wyolbrzymiania jakichkolwiek naturalnych skłonności, lecz w każdej sytuacji utrzymywać równowagę z wyższymi pierwszorzędymi laskami.

Tabela 4. Uczucia społeczne
SPOŁECZNE NIŻSZE
PIERWSZORZĘDNE ŁASKI

BRAK ŁASKI		CECHY PRZESADZONE		SPOŁECZNE DRUGORZĘDNE ŁASKI	
(powstające z właściwych uczuć społecznych)	Lekeważenie lub obojętność wobec niej (przykłady zachowań)	Dobre cechy doprowadzone do krańcowości (przykłady zachowań)	Brak stronniczości wobec różnych osób (rozwijane przez tłumienie naturalnych cech zgodnie z wymogami sytuacji)		
Miłość do płci przeciwniej	(Brak uczucia, uprzedzenie, brak szacunku i nie-rycerskość względem płci przeciwnej)	Nieczystość (faworytyzm)	Czystość		
Matrżeńskość (współmatrżeńskość) — miłość do współmałżonka	(Niezadowolenie na myśl o wspólnym i trwałym związku się uczuciowym z jedną osobą; zanie-dbywanie lub pogwałcenie ślubów małżeńskich)	(Faworytyzm i przesadna troska o współmałżonka; zazdrość o inne związki partnera)	Submatrżeńskość (subwspółmatrżeńskość)		
Miłość rodzicielska — miłość do dzieci i zwierząt	(Brak opiekuńczości i utrzymania, złe usposobie-nie i szorstkość wobec dzieci i zwierząt)	(Faworyzowanie; rozpiesz-czanie i nadmierne uleganie)	Subrodzicielskość		
Synostwo — miłość do rodziców	(Brak szacunku, zanie-dbywanie i szorstkość wobec rodziców)	(Przesadne preferowanie, stronniczość)	Subsynostwo		
Braterskość — (miłość do braci, sióstr i krewnych)	(Brak szacunku, zanie-dbywanie i szorstkość wobec braci, sióstr i krewnych)	(Preferowanie, stronniczość)	Subbraterskość		
Przyjacielskość (przywiąza-nie) — miłość do przyjaciół i społeczności z nimi	(Brak szacunku, lekceważenie i unikanie innych ludzi; skłonności do pustelniczego życia)	(Faworytyzm, stronniczość)	Subprzyjacielskość		
Domatorstwo i patriotyzm (zamieszkiwanie) — miłość do domu i kraju	(Zanie-dbywanie lub unikanie stałego miejsca zamie-szkania; zobowiązanie innych do goszczenia; brak szacunku dla pojęcia domu, wspólnoty i ojczyzny)	(Tęsknota za domem; prze-sadna troska o dom; "Mój kraj dobry lub zły")	Subdomatorstwo i subpatriotyzm		

Tabela 5. Trzeciorzędne Łaski itp.

TRZECIORZĘDNE (ZŁOŻONE) ŁASKI	BRAK ŁASKI z powodu nierozwinięcia dobrej cechy	CECHY PRZESADZONE dobra cecha nadużyta lub wypaczona
Cichość – łagodna uległość serca i umysłu	Porywczność, upór, jawne nieposłuszeństwo, niepojętność	Całkowite podporządkowanie umysłu, serca i woli niezgodnie z prawdą, sprawiedliwością i świętością; łatwowierność, służalczość
Gorliwość – gorące oddanie się osobom, zasadom, rzeczom i różnym sprawom, wyrażające się w entuzjastycznym działaniu na ich rzecz	Apatia, obojętność na prawdę i sprawiedliwość, bezowocność, mieszane motywy, oziebłość	Gorliwość bez znajomości, przesładowanie, przesadna wytrwałość, nietaktowność
Umiarkowanie – zaleta unikająca krańcowości myśli, uczuć, słów, czynów i tworząca szczęśliwy stan usposobienia oraz sposób jego wyrażania	Krańcowość, jednostronność, przesadzanie, fanatyzm	(Nieangażowanie się, "siedzenie na dwu stołkach")
Posłuszeństwo – chętne przyjęcie woli kogoś innego i pełnienie jej	Nieposłuszeństwo, czynienie rzeczy przeciwnych, samowola, grzeszenie	Niewłaściwe posłuszeństwo, bezmyślne lub jedynie zewnętrzne
Cześć – podniosłe, bojaźliwe, święte uczucie i postawa wobec Boga i Chrystusa	Hańbienie i bluźnienie Bogu, brak szacunku i uczuć wobec Boga	Strach przed Bogiem, fałszywa cześć, formalizm, (świątoszkostwo)
Zadowolenie – satysfakcja w zwykłych i pomyślnych okolicznościach	Niezadowolenie, szemranie, narzekanie, skarżenie się	Tolerowanie zła, niepodejmowanie żadnych kroków przeciwko niemu, niedyscyplinowanie
Rezygnacja – łagodne, nieskwapliwe, pobłażliwe i prawdziwie dobrowolne poddanie się oraz przyjęcie niepomyślnych, niemożliwych do uniknięcia doświadczeń	Buntowniczość, grzeszenie, by uniknąć niesprzyjających okoliczności	Przedwczesne porzucanie nadziei i wszelkich wysiłków, (zbyt łatwe rezygnowanie z praw)
Radość – zaleta serca i umysłu wyrażająca triumf (lub zadowolenie, szczęście) ducha	Melancholia, przygnębienie, smutek, niewłaściwy smutek	Radość zewnętrzna; cieszenie się rzeczami światowymi lub zdeprawowanymi; niestosowna wesołość
Uprzejmość – przyjazna, grzeczna, uprzejma, łagodna i delikatna zaleta usposobienia widoczna w zachowaniu, głosie, słowach i czynach	Szorstkość, niegrzeczność, burzliwość	Niekonsekwencja w zapowiadaniu kary, tolerowanie zła
Dobroć – (wielkoduszność) otwartość umysłu i serca ... wobec osób i rzeczy ...; wielkoduszność usposobienia	Małostkowość, brak wspaniałomyślności, podejrzliwość, (krzywdzenie)	Hojność wobec niegodnych osób, przesadna wyrozumiałość
Wierność – zaleta charakteru, dzięki której bez względu na wszelkie trudności wytrwale dochowujemy wierności	Brak lojalności, niewierność lub wierność częściowa, (kompromis)	Jedynie zewnętrzna wierność; niewłaściwie skierowana lojalność

Szczerłość — uczciwe pragnienie uczynienia sprawiedliwej, pełnej miłości i mocy rzeczy ... zgodnie z oceną ... sytuacji	Nieszczerość, nieuczciwość	Chorobliwa skrupulatność, niedoinformowana szczerłość; zapominanie o nieuczciwości innych
Miłosierdzie — współczucie, litość, niesienie ulgi słabym i nie-szczęśliwym	Okrucieństwo, brak uczuć i miłosierdzia; uczucia bez działania	(Słabość na widok scen okrucieństwa; przesadne miłosierdzie z pogwałceniem sprawiedliwości)
Bezstronność — zaleta, dzięki której myślimy, odczuwamy, mówimy i działamy w stosunku do innych z punktu widzenia wartości ich charakteru	Stronniczość, faworytyzm, uprzedzenie	(Takie samo traktowanie czyniących zło i dobro)

Tabela 6. **Zdolności ARTYSTYCZNE (7)***Zdolność i skłonność do:*

Naśladowania	(Kopiewania; naśladowania wzoru – częste u aktorów i mówców)
Idealizmu	(Umiłowania piękna i doskonałości; subtelności; upiększania)
Wzniosłości	(Umiłowania tego, co wielkie, nieskończone, przestronne - częste u architektów, poetów, malarzy)
Konstruowania	(Pomysłowości mechanicznej, używania narzędzi, zdolności tworzenia i robienia)
Muzyki i melodii	(Uczenia się, zapamiętywania, komponowania, wykonywania)
Zalet i umiejętności przekonywania .	(Miłego obejścia; zadowalania i zdobywania innych)
Wesołości	(Humoru, dowcipu, żartobliwości, zabawy)

Zdolności INTELEKTUALNE (14)*Postrzeganie, rozumowanie, zapamiętywanie i wyobrażanie:*

Koncentracja	(umysłowe skupienie i zwrócenie uwagi na jeden przedmiot, pojęcie lub wspólny ośrodek)
Indywidualizm	(Obserwowanie i badanie, ciekawość)
Kształt	(Formy, obrazy, rysy twarzy - rzeźba, rysunek, modelowanie)
Waga	(Równowaga, ciężar - akrobatyka, jazda na łyżwach, atletyka)
Wielkość	(Wymiary, zależności, proporcje — geometria, architektura, rzemiosło)
Kolory	(Odcienie, barwy, światło / ciemność - sztuka, fotografia, zdobnictwo)
Orientacja	(Orientowanie się w przestrzeni i geografii — zamiłowanie do podróży)
Liczenie	(Szczególnie w matematyce i cyfrach)
Porządek	(Systematyczność, ład, porządek, schludność)
Realizm	(Fakty, anegdoty, okoliczności — poczucie historii)
Czas	(Świadomość czasu - punktualność)
Język	(Słowa, gesty, spojrzenia - sztuka porozumiewania się)
Porównywanie	(Podobieństwa i różnice, zgodność, klasyfikowanie)
Przyczynowość	(Percepcja przyczynowo — skutkowa; osiągnięcie celu przez środki, pomysłowość)

PT '90, 66 - 79.

TERAŹNIEJSZA PRAWDA I ZWIASTUN CHRYSZTUSOWEJ EPIFANII
Niezależny Dwumiesięcznik Religijny
Wydawany przez Świecki Ruch Misyjny „Epifania”

Czasopismo wolne od wpływu jakichkolwiek wyznań, partii, organizacji i wierzeń ludzkich, związane jest z Bogiem w takim stopniu, w jakim rozumie Jego Słowo. Jest ono wydawane w obronie Prawdy parazyjnej, udzielanej przez Pana za pośrednictwem „onego Sługi”, jako podstawy wszelkiego

dalszego rozwoju Prawdy, w obronie zarządzeń, statutu i testamentu również danych przez Pana za pośrednictwem „onego Sługi” i w celu przedstawiania oraz bronięcia rozwijającej się. Prawdy epifaniczno - bazylejskiej, będącej pokarmem na czasie dla ludu Pana, zgodnie z Jego wolą.

Wszelkie wpłaty na wydawnictwo prosimy dokonywać na rachunek bieżący: Świecki Ruch Misyjny „Epifania”, Zarząd Główny, I Oddział Miejski PKO w Poznaniu, Nr konta **63513-58391-136**.

Teraźniejsza Prawda będzie również wysyłana bezpłatnie tym członkom Ruchu, którzy o to poproszą.